

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 091 100/99-5074
Signatura: bi5vs201

Oblastní pracoviště č. 9
Okresní pracoviště Trutnov

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, 543 11 Vrchlabí, Krkonošská 265
Identifikátor ředitelství:	600 012 930
IZO:	060 153 288
Ředitel školy:	Mgr. Václav Volejník
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Trutnov
Termín inspekce:	26. ledna 1999 - 28. ledna 1999
Inspektorka:	Mgr. Jana Kocábová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Třídní knihy, učební plány, učební osnovy, tematické plány, personální dokumentace, pracovní materiály z matematiky určené pro žáky, písemné práce z matematiky, rozvrh hodin.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Výuka během inspekce sledovaných předmětů probíhala v prostorných učebnách s klasickým školním nábytkem, tabulemi a tekoucí vodou.

Z audiovizuální techniky, kterou je možno využívat pro zkvalitnění a zefektivnění výchovně vzdělávacího procesu v rámci výuky sledované oblasti předmětů, je k dispozici dostatečné množství kazetových radiomagnetofonů (některé s CD mechanikou), barevných televizorů, zpětných projektorů, několik videorekordérů, promítaček a kopírka. Ve škole jsou učitelská knihovna (2400 svazků) a žákovská knihovna (1300 svazků).

Zajištění výuky učebnicemi je na dobré úrovni, většinu z nich půjčuje žákům škola. U přírodovědných předmětů je prakticky celá výuka pokryta učebnicemi, popř. pracovními materiály. Pro výuku matematiky mají žáci všech ročníků zapůjčeny ze školy učebnice

a sbírky úloh. Některé kapitoly jsou zpracované vyučující jako pracovní materiály a rozdány všem žákům. Jedná se o výběr základního učiva pro učební obory doplněné příklady souvisejícími s odborností učňů, dále o některé kapitoly pro studijní obory, které nejsou obsaženy v zapůjčených knihách (diferenciální a integrální počet). Učebnice na fyziku jsou žákům pouze doporučované, mohou však využívat i jiné. Sbírký úloh z fyziky, učebnice využívané pro výuku základů ekologie a učebnice chemie jim půjčuje škola. Kromě učebnic jsou k dispozici pro výuku zpracované tematické folie pro zpětný projektor, několik videokazet, názorné pomůcky a modely těles. Ty jsou většinou umístěny v kabinetech vyučujících. Ve škole pravidelně odebírané a při výuce přírodovědných předmětů využívané jsou časopisy Učitel matematiky, Strojírenství a Elektrotechnika.

Při výuce společensko vědních předmětů se využívá učebnic zapůjčených školou pouze při probírání některých témat, neboť učebnice jsou již starší a jejich obsah není v souladu s učebními osnovami. Součástí výuky je využívání pracovních materiálů, které jsou zpracovány vyučující a jsou k dispozici všem žákům, dále práce s denním tiskem a různými časopisy, které jsou ve škole pravidelně odebírány (Společenské vědy, Historický obzor).

Materiálně technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou hodnoceny spíše nadprůměrně.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

V době inspekce byly ve třídách čistota a pořádek. Jejich výzdoba byla spíše odborného zaměření. Nábytek, kterým jsou třídy vybaveny, je z hlediska antropometrie vyhovující. Subjektivně zjištěné světelné a tepelné podmínky při výuce byly v době inspekce vyhovující, třídy se při výuce pravidelně větraly a učitelé dohlíželi na pořádek v nich. V některých třídách však měli žáci svrchní oděv odložený na zadních lavicích, nikoliv v šatnách. V jedné z hodin byla výuka několikrát částečně narušena průchodem jiné vyučující do svého kabinetu. Žáci byli slušně a čistě oblečeni a jejich chování bylo vzhledem k dospělým zdvořilé, mezi sebou přátelské.

Při výuce byly pozorovány korektní vstřícné vztahy mezi učiteli a žáky. Byl předložen rozvrh hodin a v něm zjištěno vhodné časové zařazení sledovaných předmětů dle jejich obtížnosti. Při hodinách vyučující často využívali motivační prvky pro získání větší sebedůvěry hlavně u žáků z učebních oborů. Pomocné studijní materiály z matematiky, které mají žáci učebních oborů k dispozici, ulehčují zvládnutí učiva a výrazné oddělení základního a doplňujícího učiva.

Psychohygienické podmínky ve škole posuzované při realizaci výuky sledovaných předmětů jsou hodnoceny jako průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Během inspekce byla sledována úroveň výuky ve dvou blocích předmětů. Jednalo se o přírodovědné předměty a o předměty společensko vědní.

Výuku přírodovědných předmětů (matematika, fyzika, chemie, základy ekologie) zajišťují dvě vyučující s pedagogickou způsobilostí a s odbornou způsobilostí pro výuku matematiky a fyziky. Hodiny chemie a základy ekologie nebyly tedy odučeny s odbornou způsobilostí.

Výuku společensko vědních předmětů (občanská nauka, společenská výchova) zajišťuje jedna vyučující s pedagogickou způsobilostí. Tyto hodiny nebyly tedy odučeny s odbornou způsobilostí.

Personální obsazení výuky sledovaných předmětů je hodnoceno jako průměrné.

4 Plnění učebních osnov

V průběhu inspekce byly sledovány předměty matematika, fyzika, chemie, základy ekologie, občanská nauka a společenská výchova.

Byl porovnáván obsah učebních osnov těchto předmětů s probranou látkou během prvního pololetí dle třídních knih. Je možno konstatovat, že ve většině sledovaných předmětů probrané i probírané učivo s obsahem učebních osnov korespondovalo. Při výuce chemie nebyla však v tomto školním roce prováděna laboratorní cvičení, pro která je vymezen učebními osnovami určitý počet hodin. Bylo zjištěno, že v předmětu matematika nejsou realizovány čtvrtletní, popř. pololetní práce předepsané učebními osnovami včetně jejich analýz. Tematické plány předložené jednotlivými vyučujícími byly vždy v souladu s učebními osnovami.

Je nutno konstatovat, že časové a obsahové plnění učebních osnov v učebních oborech je pro vyučující vzhledem k absenci některých podstatných vědomostí žáků ze základních škol velmi náročné.

Plnění učebních osnov sledovaných předmětů u jednotlivých studijních a učebních oborů realizovaných ve škole je hodnoceno jako průměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Přírodovědné předměty

Bylo zjištěno, že ve škole pracuje předmětová komise přírodovědných předmětů, která předkládá řediteli školy plán činnosti. V něm řeší zapůjčování knih a poskytování pracovních materiálů žákům, neprospěch a pomoc žákům při studijních problémech, mezipředmětové vztahy (návrhy společných exkurzí), odběr odborných časopisů ap.

Personální obsazení výuky a plnění učebních osnov těchto předmětů je již hodnoceno v jiné části této zprávy.

Během inspekce byly sledovány hodiny matematiky, fyziky, chemie a základů ekologie. Úroveň výuky byla hodnocena ve všech studijních a učebních oborech a ve všech ročnících těchto oborů přítomných ve škole.

Hodiny začínaly uvedením cíle a většinou i důsledným opakováním probrané látky. Písemné ani ústní opakování s následnou klasifikací nebylo v hodinách realizováno, neboť byla právě v době inspekce uzavřena pololetní klasifikace. Podkladem pro pololetní hodnocení žáků bylo dostatečné množství známek. Byly předloženy i písemné práce z matematiky za první pololetí, nikoli však práce pololetní či čtvrtletní.

Výuka v hodinách byla dobře připravena a zorganizována, často se struktura hodin měnila na základě dobře fungující zpětné vazby. Při frontálním způsobu vyučování byla pozorována zřejmá snaha vyučujících o aktivizaci co největšího počtu žáků, což se setkávalo s úspěchem hlavně ve studijních oborech. Podíl samostatné práce v časové struktuře hodin byl značný.

Ve většině hodin byly používány učebnice, čímž se zvyšovala efektivita hodin. Sešity měla většina žáků, jejich úroveň obsahová a grafická byla různá. Využití didaktické techniky nebylo pozorováno v žádné z hodin. Demonstrační pokusy byly prováděny ojediněle.

Mezipředmětové vztahy s odbornými předměty byly zdůrazňovány hlavně v souvislosti s budoucím povoláním žáků, ty byly akceptovatelné snadněji u žáků studijních oborů.

V učebních oborech žáci často vyrušovali, nejevili o výuku zájem, nebyli na hodinu připraveni, projevovali základní hluboké neznalosti a výuka byla charakterizována velkou trpělivostí vyučujících, neustálým opakováním pouze mechanických postupů při výuce matematiky, kladením co nejjednodušších otázek v ostatních předmětech a motivací realizovanou pochvalou či povzbuzením při sebemenším úspěchu. Ve většině hodin byl uplatňován individuální přístup k jednotlivým žákům a časté využití praktických znalostí žáků pro získání představy o souvislostech s probíranou látkou. Žáci v učebních oborech měli často problémy se zápisy příkladů, aplikací jednoduchých pravidel či pochopením kladených dotazů, jejich znalosti byly podprůměrné.

V jednotlivých ročnících studijního oboru byla pozorována poměrně velká samostatnost žáků při práci v lavicích i v rámci samostatně zpracovaných a přednesených referátů. Výklad byl ve všech hodinách srozumitelný, ve studijním oboru doplněn problémovými otázkami a jejich častým úspěšným řešením samotnými žáky. Znalosti žáků ve studijním oboru byly průměrné.

Hodiny byly charakterizovány hezkým přístupem vyučujících k žákům, snahou o neustálou oboustrannou komunikaci a zdůrazňováním praktických aspektů osvojovaných teoretických vědomostí. Většina hodin byla zakončována důkladným shrnutím učiva a zdůrazněním získaných základních poznatků.

Úroveň výuky přírodovědných předmětů je hodnocena spíše nadprůměrně.

Společensko vědní předměty

Výuku těchto předmětů ve škole zajišťuje jedna vyučující, která je pedagogicky, nikoliv však odborně způsobilá. Přes tento fakt byly hodiny velmi pečlivě promyšleny a zorganizovány a vyznačovaly se poměrně vysokým formativním působením na žáky. Prověřování znalostí žáků s následnou klasifikací nebylo do hodin zařazeno vzhledem k právě uzavřené pololetní klasifikaci. Plnění učebních osnov je hodnoceno v jiné části této zprávy.

Během inspekce byla sledována výuka občanské nauky a společenské výchovy. Ve studijním a učebních oborech byl pozorován odlišný přístup žáků, jiná míra pozornosti, aktivity, schopnosti a snahy řešení problémových otázek, rozdílné schopnosti pro formulace a vyjádření dané myšlenky a odpovědi na kladenou otázku.

V úvodu hodin vyučující uvedla jejich cíl, ale i podrobnou osnovu, kterou si žáci zapsali do sešitů. Někteří žáci sešity neměli. Následovaly aktuality, které uváděli jednotliví žáci, vyučující je doplňovala a upřesňovala a následně nechala o nich ve třídě diskutovat. Každé z probíraných témat se vyučující snažila převést společně se žáky na praktické příklady každodenního života.

Vhodně volenými otázkami se vyučující zvláště ve studijním oboru podařilo zaktivizovat většinu žáků ve třídě. V učebních oborech žáci vyrušovali a někteří nejevili

přes veškerou snahu vyučující o daný předmět zájem. Jejich vyjadřovací schopnosti byly omezené. Vyučující se snažila motivovat žáky k diskusi tím, že hledala souvislosti probírané látky s jejich současnými znalostmi a názory na některá témata (rodina, náboženství, estetika ap.). Během hodin někteří žáci prokázali schopnost nad daným problémem se zamyslet a svůj názor formulovat. Ten byl ze strany vyučující respektován, i když byl často odlišný.

Součástí hodin byly i zajímavé testy všeobecných znalostí, správné řešení otázek se žáci dozvěděli bezprostředně po ukončení testů. V hodinách se objevovaly motivační prvky jako pochvala, povzbuzení a soutěže žáků o nejrychlejší správné odpovědi na otázky z testu. Byly využity i mezipředmětové vztahy s dějepisem a literaturou. V rámci hodin byla zdůrazňována potřeba dobrých mezilidských vztahů, všeobecné vzdělanosti, kulturnosti člověka a jeho pozitivního vztahu k přírodě. Hodiny byly vždy zakončeny shrnutím základního probraného učiva.

Úroveň výuky společensko vědních předmětů je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Ve škole se realizují odborné a tematické exkurze a besedy, které mají poznávací, informační a osvětový charakter, zvyšují kulturnost žáků a navazují na probírané učivo ve sledovaných předmětech a vhodně jej doplňují. V průběhu vyučování byly pozorovány snahy vyučujících o spojování teoretické výuky s jejím praktickým využitím, zdůrazňování samostatnosti a zodpovědnosti při práci ve škole, ale i mimo ní. Podrobný rozbor a postup při řešení často kladených problémových otázek nutil žáky k zamyšlení a vyjadřování vlastního názoru, což je pro jejich další život velmi důležité. Žáci byli během hodin motivováni k lepším výsledkům zdůrazňováním a praktickým dokazováním, že výuka všeobecně vzdělávacích předmětů není samoúčelná, ale úzce souvisí s jejich odborností. Formativní působení v hodinách často zasahovalo do oblasti mezilidských vztahů, zdravého způsobu života, ochrany životního prostředí, vedlo k rozšiřování základních všeobecných znalostí, ale i ke zdůrazňování kontrastu při využití i zneužití technického pokroku lidstva. Často se v rámci probíraného učiva objevovala i regionální problematika, která motivuje žáky k úvaze o možných pozitivních změnách v různých oblastech v jejich nejbližším okolí. Přístup vyučujících při výuce zdůrazňoval nutnost aktivního vyhledávání a využívání mediálních, ale i jiným způsobem získaných informací.

Formativní působení na žáky v průběhu sledované výuky je hodnoceno jako nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Materiálně technické a psychohygienické podmínky ve škole umožňují plně realizovat výuku sledovaných předmětů. Úroveň výuky v těchto předmětech je hodnocena jako spíše nadprůměrná, drobné nedostatky v plnění učebních osnov je třeba odstranit zvýšenou kontrolní činností ředitele školy v této oblasti. Při výuce matematiky je kladně hodnoceno vytvoření pracovního materiálu pro strojírenské učební obory, který obsahuje kromě základního učiva i příklady zaměřené na budoucí profesi žáků. Pozorované metody a formy práce při výuce sledovaných předmětů byly vhodné, požadavky na žáky přiměřené a motivace žáků k získání hrlosti na své budoucí povolání a zamyšlení nad základními problémy lidské společnosti příkladná. Během inspekce nebylo zjištěno ve sledovaných oblastech porušení žádných právních předpisů.

Doporučení:

- Kontrolovat realizaci pololetních či čtvrtletních prací a jejich analýzu v rámci výuky matematiky ve všech studijních a učebních oborech.
- V rámci výuky matematiky (1. a 2. ročník) a fyziky (1. ročník) u studijního oboru 23-81-6/00 Strojírenství realizovat cvičení v dělených třídách.
- Pokusit se vytvořit pracovní materiály z matematiky obdobné těm, které byly předloženy inspekci, pro zbývající učební obory.
- Kontrolovat realizaci laboratorních cvičení v rámci výuky chemie u učebního oboru 64-45-2 Kuchař a u studijního oboru 23-81-6/00 Strojírenství.

razítko

Podpis inspektorky:

Mgr. Jana Kocábová v. r.

V Hradci Králové dne 9. března 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzal dne 12. března 1999

razítko

Podpis ředitele školy: Mgr. Václav Volejník v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	1. dubna 1999	091 100/99-5074
Školský úřad: Trutnov	1. dubna 1999	091 100/99-5074

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Připomínky nebyly doručeny.